

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/173/2021
Identifikačné číslo spisu:	8110217528
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8110217528.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne S. K., narodenej B., K., zast. advokátom JUDr. Ivanom Jurčišinom, Prešov, Severná 16/A, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, o zaplatenie náhrady funkčného platu s prísl., vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/144/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. septembra 2019 sp. zn. 7CoPr/2/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. septembra 2019 sp. zn. 7CoPr/2/2019 vo výroku, ktorým čo do zvyšku rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a vo výroku o trovách odvolacieho konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.
Vo zvyšku dovolanie o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. októbra 2018 č. k. 20C/144/2010-207 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 8.671,56 eur s úrokom z omeškania tak ako je uvedené v I. výroku rozhodnutia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok), žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III. výrok).

1.1. V prejednávanej veci mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovaný so žalobkyňou neplatne ukončil štátnozamestnanecký služobný pomer, čo bolo preukázané v konaní Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 3S/84/2012 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/78/2015 z 28. marca 2017.

1.2. Za nosnú otázku považoval okresný súd to, či žalobkyni patrí náhrada mzdy za celé obdobie ako to požaduje, resp. či má byť limitovaná v zmysle námietok žalovaného. K zníženiu, prípadne nepriznaniu náhrady mzdy podľa ustanovenia § 61 ods. 2 Zákonníka práce (ďalej len „ZP“, teraz § 79 ods. 2 ZP), môže súd pristúpiť len vtedy, ak po zhodnotení všetkých okolností prípadu možno vyvodiť, že pracovník sa zapojil (mohol zapojiť) do práce v inej organizácii za podmienok v zásade rovnocenných alebo dokonca výhodnejších, než by mal pri výkone práce podľa pracovnej zmluvy, ak by organizácia plnila svoju povinnosť prideľovať mu túto prácu. R 8/1994 (ČR).

1.3. Čo sa týka výšky náhrady mzdy za mesiac, túto mal za právoplatne ustálenú z rozsudku Krajského

súdu v Prešove č. k. 1CoPr/14/2012-168 z 22. októbra 2012, kde bola stanovená vo výške 722,63 eur (plat 16.870 Sk + 17 % za služobnú prax + 12 % za služobnú pohotovosť, čo spolu predstavuje sumu 21.770 Sk). Keďže v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 28C/188/2010 bola žalobkyni priznaná náhrada za obdobie od 13. januára 2009 do 13. mája 2010, súd v tomto konaní náhradu ohraničil obdobím od 13. júna 2010 do 13. mája 2011 a priznal žalobkyni náhradu mzdy za 12 mesiacov. Poukázal na Zákoník práce ako lex generalis k zákonu o štátnej službe (citujúc ust. zákon č. 312/2011 Z. z. o štátnej službe, platného do 31. decembra 2008) a § 79 ods. 2 ZP platnom a účinnom v čase neplatného skončenia pracovného pomeru, ktorý nepoznal limitáciu náhrady mzdy 36-timi mesiacmi, avšak zakotvil, že ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy presahuje 12 mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy zamestnancovi vôbec nepriznať.

1.4. Akcentoval, že žalobkyni už bola právoplatne priznaná náhrada mzdy rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoPr/14/2012 vo výške 12.104,05 eur s príslušenstvom, teda nemožno povedať, že by nebola naplnená satisfakčná funkcia. Podľa názoru súdu priznanie náhrady mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru v tomto konaní v spojení s už právoplatne priznanou sumou predstavuje dostatočnú náhradu aj z pohľadu dobrých mravov. Žalobkyňa bola síce po neplatnom skončení pracovného pomeru nezamestnaná podľa vlastných slov len cca jeden mesiac, pričom následne už bola plynule zaradená v pracovnom procese u iných zamestnávateľov. Nie je podľa názoru súdu v rozpore s požiadavkou spravodlivosti priznať žalobkyni náhradu funkčného platu za obdobie 12 mesiacov a v prevyšujúcej časti žalobu zamietnuť.

1.5. V tomto konaní priznaná náhrada mzdy spĺňa pomer satisfakcie smerom k žalobkyni a zároveň sankčnosti vo vzťahu k žalovanému. Priznané sumy (právoplatne aj neprávoplatne) aj po podrobení testom proporcionality a vo svetle dobrých mravov podľa názoru súdu prvej inštancie plne sanujú diskomfort žalobkyne vyplývajúci z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 30. septembra 2019 č. k. 7CoPr/2/2019-234 odmietol odvolanie proti výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovie (prvý výrok), čo do zvyšku rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (druhý výrok), žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (tretí výrok).

2.1. Odvolací súd v zmysle § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobkyne smerujúce proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti nie je opodstatnené. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkázal.

2.2. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 16. januára 2015 č. k. 3S/84/2012-157, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení rozhodnutia bývalého Obvodného úradu v Prešove, služobného úradu z 23. apríla 2010 a vec vrátená žalovanému na ďalšie konanie. Uvedené rozhodnutie potvrdil Najvyšší súd SR v Bratislave rozsudkom z 28. marca 2017 č. k. 5Sžo/78/2015-176. Podľa odôvodnenia týchto rozhodnutí správne konanie, predmetom ktorého je skončenie štátnozamestnaneckého pomeru, nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Toto konanie je potrebné chápať ako celok až do jeho právoplatného skončenia a písomné potvrdenie o skončení štátnozamestnaneckého pomeru z 23. apríla 2010 odvolávajúce sa na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1S/78/2008 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/360/2009 treba považovať za rozhodnutie vydané v tomto pokračujúcom správnom konaní. Preto vo veci sa aplikovali ustanovenia zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe účinného ku dňu 31. októbra 2009.

2.3. S poukazom na § 2 ZP uviedol, že vzhľadom na žalobkyňou požadované obdobie náhrady mzdy osobitným predpisom bol zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe. Oba tieto právne predpisy, a to zákon č. 400/2009 Z. z. v ustanovení § 120 a zákon č. 55/2017 Z. z. v ustanovení § 171 umožňovali primerané použitie, okrem iných ustanovení, aj ustanovenia § 79 ods. 2 ZP na štátnozamestnanecké vzťahy.

2.3.1. Právna úprava obsiahnutá v zákone č. 400/2009 Z. z. účinná od 01. novembra 2009 tiež

upravovala právo štátneho zamestnanca na funkčný plat v súvislosti s neplatným skončením štátnozamestnaneckého pomeru, ale v inej výške podľa ustanovenia § 55, z ktorého vyplýva, že v období od 01. novembra 2009 mal štátny zamestnanec z dôvodu neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru právo na funkčný plat znížený o funkčný plat alebo mzdu, ktoré mu boli vyplatené za vykonávanie činností uvedených v tomto ustanovení. Keďže zákon č. 400/2009 Z. z. neustanovuje v prechodných ustanoveniach, že aj za obdobie účinnosti tohto zákona od 01. novembra 2009 by sa mali nároky štátneho zamestnanca z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, vzniknuté pred jeho účinnosťou, posudzovať podľa doterajších predpisov, nemožno na tieto nároky od 01. novembra 2009 aplikovať predchádzajúcu právnu úpravu, ktorá je už neúčinná, ale aj tieto nároky sa posudzujú od 01. novembra 2009 podľa novej právnej úpravy v tom čase účinnej. Tento záver vyplýva aj zo znenia § 131 zákona č. 400/2009 Z. z., ktoré výslovne stanovuje, že podľa predpisov platných do 31. októbra 2009 sa postupuje v konaní vo veciach štátnozamestnaneckého pomeru začatom pred 01. novembrom 2009 z čoho plynie, že v prípade absencie takéhoto prechodného ustanovenia by sa aj v konaniach vo veciach štátnozamestnaneckého pomeru začatom pred 01. novembrom 2009 postupovalo podľa predpisov platných od 01. novembra 2009. Uvedené nemožno aplikovať na daný prípad, keďže sa vzťahuje len na konania začaté vo veciach štátnozamestnaneckého pomeru, pričom ide o procesnoprávnu normu, ktorá neupravuje hmotnoprávne nároky štátneho zamestnanca z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, preto je v danom prípade použiteľný ZP.

2.4. V priebehu konania žalovaný požiadal v súlade s ustanovením § 79 ods. 2 Zákonníka práce o nepriznanie, resp. zníženie náhrady funkčného platu prevyšujúcej 12 mesiacov. Žalobkyňa na pojednávaní konanom dňa 27. septembra 2018 poukázala na to, že po neplatnom skončení štátnozamestnaneckého pomeru bola mesiac nezamestnaná a následne sa stala zamestnankyňou Mesta K. a potom sa zamestnala na úrade K. samosprávneho kraja. Výužitie zákonom danej možnosti zo strany žalovaného požiadať o nepriznanie, resp. zníženie náhrady funkčného platu za čas presahujúci 12 mesiacov, nemožno považovať za konanie priechiace sa dobrým mravom, najmä za situácie, ak žalobkyňa je dlhodobo zamestnaná u iného zamestnávateľa.

2.5. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou žalobkyne o nepreskúmateľnosti rozhodnutia vo vzťahu k predloženému potvrdeniu o výške mzdy, ktoré bolo podkladom pri uplatnení nároku na náhradu funkčného platu vo výške 1.035,98 eur. Žalobkyňa z tejto výšky funkčného platu vychádzala už v inom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov vo veci 28C/188/2010. Rozsudkom Okresného súdu Prešov z 26. marca 2012 č. k. 28C/188/2010-144 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 22. októbra 2012 č. k. 1CoPr/14/2012-168 bolo žalobe žalobkyne čiastočne vyhovené, pričom pri rozhodovaní sa vychádzalo z výšky funkčného platu 722,63 eur. Podľa týchto rozhodnutí bolo nepochybne preukázané, že došlo k neplatnému skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyne zo strany žalovaného.

2.6. Krajský súd odmietol odvolanie žalobkyne proti výroku, ktorým bolo jej žalobe čiastočne vyhovené ako podané neoprávnenou osobou (§ 386 písm. b) CSP). V časti, v ktorej bolo žalobe čiastočne vyhovené, mohol podať odvolanie iba žalovaný a nie žalobkyňa.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodila z § 420 písm. f) CSP. Uviedla, že odvolací súd porušil jej právo na spravodlivý proces najmä tým, že sa nedostatočne zaoberal právnym odôvodnením rozsudku prvoinštančného súdu, navyše sa stotožnil so závermi prvoinštančného súdu, ktorý nesprávne právne posúdil nárok žalobkyne. Z toho dôvodu je rozsudok okresného a krajského súdu nepreskúmateľný a arbitrárny.

3.1. Štátnozamestnanecký pomer žalobkyne bol neplatne skončený dňa 06. novembra 2008, pričom túto skutočnosť konštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 5Sžo/78/2015. Dovolateľka má za to, že doba neplatného skončenia štátno-zamestnaneckého pomeru je nespochybniteľná, a práve túto dobu je nevyhnutné považovať za dobu rozhodnú, podľa ktorej bude uplatnený právny predpis zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe. Tento predpis má byť uplatňovaný na celú dobu trvania vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným. Zároveň dovolateľka upozornila na § 131 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe, podľa ktorého sa v konaní vo veciach štátnozamestnaneckého pomeru začatom pred 01. novembrom 2009 postupuje podľa predpisov platných do 31. októbra 2009.

3.2. Hmotnoprávny nárok žalobkyne vznikol za účinnosti zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe, podľa ktorého krátenie náhrady mzdy nebolo možné, a teda za takýchto podmienok vznikol ako je ho možné následne počas jeho trvania skrátiť. Krajský súd sa odvolával na nepravú retroaktivitu zákona č.

400/2009 Z. z. o štátnej službe, a teda podľa názoru krajského súdu zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe rešpektuje nárok vzniknutý za účinnosti zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe, avšak následne spätne mení spôsob ustanovovania výšky nárokovateľnej náhrady. Za určitých okolností je spätne pôsobenie právnych noriem žiadúce a ospravedliteľné zároveň, avšak spätne pôsobenie právnych noriem, ktoré by výrazne zhoršilo právne postavenie subjektov práva, by bolo porušením zásady ochrany nadobudnutých práv. Uplatnenie zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe by výrazným spôsobom zhoršilo postavenie žalobkyne, konkrétne jej nároku na náhradu funkčného platu. Zároveň by takáto aplikácia znamenala výrazné zlepšenie postavenia žalovaného.

3.3. Odvolací súd pri posudzovaní odvolania aplikoval na predmetný spor právnu normu, ktorá sa nevzťahuje na právne vzťahy medzi žalobkyňou a žalovaným. Z toho dôvodu došlo k nevhodnej a neoprávnenej aplikácii ZP, konkrétne § 79 ods. 2, v ktorom sú upravené podmienky zníženia, resp. nepriznania náhrady mzdy, a to z dôvodu, že zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe neodkazoval na ZP. Odvolací súd hodnotil nárok a aplikoval zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe odlišne od prvoinštančného súdu, pričom neoboznámil strany s dôvodmi takéhoto postupu. Takýto postup, resp. nedostatočné odôvodnenie rozsudku považuje dovolateľka za závažný zásah do jej procesných práv.

3.4. Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň aj súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. V písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaný uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa všetky zákonné podmienky v zmysle § 387 CSP, a preto nie je daný dovolací dôvod žalobkyne. Navrhol, aby dovolací súd podľa § 447 písm. f) CSP dovolanie odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne smerujúce proti výroku rozsudku odvolacieho súdu čo do zvyšku potvrdzujúceho a závislého výroku o trovách odvolacieho konania je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia), znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. A vo zvyšku čo do odmietajúceho výroku odvolacieho súdu je dovolanie neprípustné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

9. Žalobkyňa v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala porušenie jej práva na spravodlivý proces nedostatočným odôvodnením (nepreskúmateľnosťou) rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho prekvapivosťou.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa

účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

11. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., sp. zn. 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

12. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 382 ustanovuje, že ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

12.1. Citované ustanovenie CSP, v ktorom je zakotvená manudukčná (poučovacia) povinnosť súdu, má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Podstatou manudukčnej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania.

13. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

14. Zo spisu vyplýva, že okresný súd žalobe vyhovel v časti nároku na zaplatenie náhrady funkčného platu od 13. júna 2010 do 13. mája 2011 a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

14.1. S poukazom na § 1 ods. 3, § 27 písm. b) a d), § 28 ods. 1, § 28 ods. 2, § 28 ods. 3, § 29 ods. 5, § 30 ods. 8, § 44, zákona č. 312/2011 Z. z. (pozn. dovolacieho súdu správne č. 312/2001 Z. z.) o štátnej službe platný do 31. decembra 2008, § 79 ods. 2 Zákonníka práce, § 131 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 okresný súd dospel k záveru, že žalovaný so žalobkyňou neplatne ukončil štátnozamestnanecký pomer, čo mal preukázané z konania Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 3S/84/2012 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžo/78/2015 z 28. marca 2017.

14.2. Podľa okresného súdu v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 28C/188/2010 bola žalobkyni priznaná náhrada za obdobie od 13. januára 2009 do 13. mája 2010, súd v tomto konaní náhradu ohraničil obdobím od 13. júna 2010 do 13. mája 2011 a priznal žalobkyni limitovanú náhradu mzdy za 12 mesiacov.

14.3. Výšku náhrady za mesiac odvodil z rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1CoPr/14/2012-168 z 22. októbra 2012, kde bola stanovená vo výške 722,63 eur (plat 16.870 Sk + 17 % za služobnú prax + 12 % za služobnú pohotovosť, čo spolu predstavuje sumu 21.770 Sk).

14.4. Okresný súd uviedol, že Zákonník práce ako lex generalis k zákonu o štátnej službe v § 79 ods. 2 platnom a účinnom v čase neplatného skončenia pracovného pomeru nepoznal limitáciu náhrady mzdy 36-timi mesiacmi, avšak zakotvil, že ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 12 mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy zamestnancovi vôbec nepriznať (bod 33. rozhodnutia okresného súdu).

14.5. Podľa názoru okresného súdu priznanie náhrady mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru v tomto konaní v spojení s už právoplatne priznanou sumou (rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoPr/14/2012 vo výške 12.104,05 eur s príslušenstvom) predstavuje dostatočnú náhradu aj z pohľadu dobrých mravov (bod 34. rozhodnutia okresného súdu).

15. Odvolací súd rozhodnutie potvrdil, pričom na zdôraznenie správnosti výroku o zamietnutí žaloby v

prevyšujúcej časti poukázal odlišne od súdu prvej inštancie na aplikáciu ustanovenia zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe účinného ku dňu 31. októbra 2009.

15.1. Uviedol, že právna úprava obsiahnutá v zákone č. 400/2009 Z. z. účinná od 01. októbra 2009 upravuje právo štátneho zamestnanca na funkčný plat v súvislosti s neplatným skončením štátnozamestnaneckého pomeru ale v inej výške podľa ustanovenia § 55. Z tohto ustanovenia vyplýva, že v období od 01. novembra 2009 má štátny zamestnanec z dôvodu neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru právo na funkčný plat znížený o funkčný plat alebo mzdu, ktoré mu boli vyplatené za vykonávanie činností uvedených v tomto ustanovení. Keďže zákon č. 400/2009 Z. z. neustanovuje v prechodných ustanoveniach, že aj za obdobie účinnosti tohto zákona od 01.11.2009 by sa mali nároky štátneho zamestnanca z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, vzniknuté pred jeho účinnosťou, posudzovať podľa doterajších predpisov, nemožno na tieto nároky od 01.11.2009 aplikovať predchádzajúcu právnu úpravu, ktorá je už neúčinná, ale aj tieto nároky sa posudzujú od 01.11.2009 podľa novej právnej úpravy v tom čase účinnej. Tento záver vyplýva aj zo znenia ustanovenia § 131 zákona č. 400/2009 Z. z., ktoré výslovne stanovuje, že podľa predpisov platných do 31.10.2009 sa postupuje v konaní vo veciach štátnozamestnaneckého pomeru začatom pred 01.11.2009, z čoho plynie, že v prípade absencie takéhoto prechodného ustanovenia by sa aj v konaniach vo veciach štátnozamestnaneckého pomeru začatom pred 01.11.2009 postupovalo podľa predpisov platných od 01.11.2009. Uvedené však nemožno aplikovať na daný prípad, keďže sa vzťahuje len na konania začaté vo veciach štátnozamestnaneckého pomeru, pričom ide o procesnoprávnu normu, ktorá neupravuje hmotnoprávne nároky štátneho zamestnanca z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru (bod 21. rozsudku odvolacieho súdu).

15.2. Odvolací súd poukazujúc na § 2 Zákonníka práce uviedol, že vzhľadom na žalobkyňou požadované obdobie náhrady mzdy týmto osobitným predpisom bol zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe. Oba tieto právne predpisy, a to zákon č. 400/2009 Z. z. v ustanovení § 120 a zákon č. 55/2017 Z. z. v ustanovení § 171 umožňovali primerané použitie, okrem iných ustanovení, aj ustanovenia § 79 ods. 2 Zákonníka práce na štátnozamestnanecké vzťahy (bod 22. rozsudku odvolacieho súdu).

15.3. Odvolací súd uzavrel, že vzhľadom na to, že v priebehu konania žalovaný požiadal v súlade s ustanovením § 79 ods. 2 Zákonníka práce o nepriznanie, resp. zníženie náhrady funkčného platu prevyšujúcej 12 mesiacov a samotná žalobkyňa na pojednávaní uviedla, že po neplatnom skončení štátnozamestnaneckého pomeru bola mesiac nezamestnaná a následne sa stala zamestnankyňou Mesta K., resp. sa zamestнала na úrade K. samosprávneho kraja, nepriznanie, resp. zníženie náhrady funkčného platu za čas presahujúci 12 mesiacov, nemožno považovať za konanie priečiace sa dobrým mravom, najmä za situácie, ak žalobkyňa je dlhodobo zamestnaná u iného zamestnávateľa (bod 23. a 24. rozsudku odvolacieho súdu).

16. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uvádza, že ťažiskové (relevantné) dôvody, na základe ktorých prvoinštančný súd žalobe žalobkyne v časti vyhovel a v časti zamietol, spočívali v jeho právnom závere, že žalovaný so žalobkyňou neplatne skončil štátnozamestnanecký služobný pomer (okresný súd poukázal na konanie vedené na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 3S/84/2012, Najvyššom súde SR pod sp. zn. 5Sžo/78/2015 a jeho rozsudok z 28. marca 2017), a preto žalobkyňi prináleží náhrada mzdy podľa okresného súdu s poukazom § 1 ods. 3, § 27 písm. b) a d), § 28 ods. 1, § 28 ods. 2, § 28 ods. 3, § 29 ods. 5, § 30 ods. 8, § 44, zákona č. 312/2011 Z. z. (správne č. 312/2001) o štátnej službe platný do 31. decembra 2008, § 79 ods. 2 Zákonníka práce, § 131 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti poukázal na aplikáciu ustanovenia zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe účinného ku dňu 31. októbra 2009. Uvedené ďalej rozvinul spôsobom predtým neuvádzaným a nepoznaným tak prvoinštančným súdom, ako aj sporovými stranami (viď bod 2.2. až 2.3.1. tohto rozhodnutia, resp. body 21. až 23. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu).

16.1. Inak povedané, za určujúce právne posúdenie považoval prvoinštančný súd posúdenie náhrady mzdy požadované žalobkyňou (za celé obdobie) jej limitovaním s odvolaním sa na vyššie citované ustanovenia zákona č. 312/2011 Z. z. o štátnej službe platného do 31. decembra 2008 a § 79 ods. 2 ZP ako lex generalis k zákonu o štátnej službe bez ďalšieho zdôvodnenia jeho aplikácie aj napriek odkazu na § 1 ods. 3 zákona č. 312/2011 Z. z. o štátnej službe, platný do 31. decembra 2008, podľa ktorého na právne vzťahy štátnych zamestnancov pri vykonávaní štátnej služby sa Zákonník práce vzťahuje len

vtedy, ak to výslovne ustanovuje tento zákon (bod 16. rozhodnutia okresného súdu), a tak žalobkyni priznal limitovanú náhradu funkčného platu v zmysle ZP za obdobie 12 mesiacov a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Odvolací súd (poukazujúc na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 16. januára 2015 č. k. 3S/84/2012-157 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Najvyššieho súdu SR v Bratislave z 28. marca 2017 č. k. 5Sžo 78/2015-176, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení rozhodnutia bývalého Obvodného úradu v Prešove, služobného úradu z 23. apríla 2010 a vec vrátená žalovanému na ďalšie konanie) uviedol, že správne konanie, predmetom ktorého je skončenie štátnozamestnaneckého pomeru, nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Toto konanie je potrebné chápať ako celok až do jeho právoplatného skončenia a písomné potvrdenie o skončení štátnozamestnaneckého pomeru z 23. apríla 2010 odvolávajúce sa na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1S/78/2008 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/360/2009 treba považovať za rozhodnutie vydané v tomto pokračujúcom správnom konaní a na rozdiel od súdu prvej inštancie považoval za určujúcu v danom spore aplikáciu ustanovení zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe účinného ku dňu 31. októbra 2009, § 2 ZP, § 120 zákona č. 400/2009 Z. z. a § 171 zákona č. 55/2017 Z. z., ktoré umožňovali primerané použitie, okrem iných ustanovení, aj ustanovenia § 79 ods. 2 ZP na štátnozamestnanecké vzťahy. Uvedené zákonné ustanovenia súd prvej inštancie neaplikoval a odvolací súd ich považoval pre rozhodnutie za určujúce bez toho, aby si splnil manudukčnú (poučovaciu) povinnosť vyplývajúcu z § 382 CSP. Dovolateľka tak v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' správnosť tohto iného/nového právneho názoru zaujatého odvolacím súdom až v samotnom odvolacom rozhodnutí (navyše od „stola“ bez nariadenia pojednávania).

17. Najvyšší súd už v minulosti konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“; odo dňa účinnosti CSP § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) OSP (R 33/2011). Vzhľadom na prevzatú právnu úpravu vyjadrenú v § 382 CSP pôvodne obsiahnutú v § 213 ods. 2 OSP nie je dôvod nepostupovať podľa zmieneného R 33/2011.

18. Dovolací súd uzatvára, že odvolací súd bez doručenia výzvy stranám sporu, teda bez splnenia osobitného druhu tzv. manudukčnej povinnosti založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie a takýmto nesprávnym postupom došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP a znemožneniu práva procesnej strany, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

18.1. Vzhľadom na uvedené je dovolanie žalobkyne nielen prípustné podľa § 420 písm. f) CSP, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP.

19. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v zmysle týchto ustanovení zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. Naviac najvyšší súd poznamenáva, že žalobkyňa tvrdila, že jej štátnozamestnanecký pomer bol neplatne skončený dňa 06. novembra 2008, ktorú skutočnosť mal konštatovať najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 5Sžo/78/2015 a táto doba je podľa dovolateľky rozhodná pre uplatnenie právneho predpisu zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe. V rozsudkoch oboch súdov nižších inštancií sa síce cituje § 44 zákona č. 312/2001 Z. z. (z rozsudku okresného súdu bod 17. odkaz na § 44 zákona č. 312/2011 Z. z. o štátnej službe, platný do 31. decembra 2008 a rozsudku krajského súdu bod 20. odkaz na § 44 zákona č. 312/2001 Z. z. účinného do 31. októbra 2009), z neho vyplývajú rozhodné skutočnosti pre posúdenie nároku žalobkyne na náhradu funkčného platu z dôvodu neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, ktoré rozhodné skutočnosti z rozsudkov oboch súdov nižších inštancií vzhľadom na zistené konkrétne skutkové okolnosti predmetného sporu, ale jednoznačne nevyplývajú,

preto v tomto smere uvedené rozsudky nemôžu byť ani preskúmateľné.

22. V súvislosti s dovolacími námietkami ohľadom nepravnej retroaktivity zákona č. 400/2009 Z. z. dovolací súd tiež pripomína, že súčasťou (aj) slovenského právneho poriadku je zásada zákazu retroaktivity právnych noriem (prvýkrát vyslovená už rímskym cisárom Theodosiom I). Princíp retroaktivity vychádza zo zásady *lex retro non agit* (zákon nepôsobí naspäť). Právna teória, legislatívna a aplikačná prax pritom rozlišuje retroaktivitu pravú a nepravú. Pri pravej retroaktivite zákon dodatočne a pozmeňujúco zasahuje do už právne uzavretých skutkových a právnych vzťahov (nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/00), nepravá retroaktivita je stav, v ktorom nová právna úprava nevytvára žiadne právne účinky smerujúce pred deň nadobudnutia účinnosti, avšak kvalifikuje tie právne úkony, ku ktorým došlo ešte pred nadobudnutím jej účinnosti, v dôsledku čoho môže dôjsť k zmene alebo zrušeniu tých právnych účinkov, ktoré boli predtým späté s ich uzavretím (nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/99). Časový stret dvoch právnych noriem rieši nepravá retroaktivita tak, že podľa skorších platných noriem sa určuje vznik a platnosť právnych vzťahov, ich obsah sa určuje podľa normy účinnej v dobe, kedy sa o týchto vzťahoch rozhoduje. Odvolací súd preto pri posudzovaní práva žalobkyne na náhradu mzdy (funkčného platu štátneho zamestnanca) musí uvedené zohľadniť a dostatočne preskúmateľne skutkovo i právne svoje rozhodnutie odôvodniť.

23. Pokiaľ ide o dovolanie proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie čo do výroku, ktorým bolo žalobe žalobkyne čiastočne vyhovené ako subjektívne neprípustné, dovolací súd predovšetkým skúmal, či subjektívne oprávnenie žalobkyne podať odvolanie proti rozsudku okresného súdu posúdil odvolací súd správne. Pokiaľ by sa potvrdilo, že pri tomto posúdení pochybil a z tohto dôvodu nesprávne odvolanie odmietol, hoci na to neboli zákonné dôvody, došlo by k porušeniu ústavného zákazu *denegatio iustitiae* - odmietnutia spravodlivosti, čo by znamenalo porušenie práva na spravodlivý proces a existenciu zmätočnej vady podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. V predmetnej veci ale dovolací súd nič podobné nezistil.

23.1. Subjektívna prípustnosť odvolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitej strany sporu, ktorá sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý súd prvej inštancie pre stranu sporu mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil (m. m. 3Cdo/46/2001). Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od posledného návrhu strany sporu vo veci samej v jeho neprospech a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštancie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech.

23.2. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či odvolaním napadnutý výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie vyznel v prospech alebo neprospech strany sporu, a teda či strana sporu je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha výlučne (v danom prípade odvolaciemu) súdu (m. m. R 50/1999). Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie strany sporu o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím prvoinštančného súdu bola strane sporu spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (m. m. 5Cdo/215/2010). Vychádzajúc z účelu odvolania ako opravného prostriedku, môže odvolanie podať len tá strana sporu, ktorej nebolo rozhodnutím súdu prvej inštancie celkom vyhovené, prípadne ktorému bola týmto rozhodnutím spôsobená určitá ujma na jeho právach, ktorú možno odstrániť zrušením napadnutého rozhodnutia.

23.3. Odmietnutie odvolania v preskúmvanej veci odôvodnil odvolací súd tým, že odvolanie žalobkyne proti výroku, ktorým bolo jej žalobe čiastočne vyhovené, bolo podané neoprávnenou osobou. V prejednávanej veci bola žalobkyňa v prvoinštančnom konaní čiastočne úspešná, pretože bolo jej žalobe čiastočne vyhovené. Odvolanie proti rozsudku okresného súdu preto nebolo subjektívne prípustné. Odvolací súd v tomto smere správne odvolanie žalobkyne odmietol ako podané neoprávnenou osobou, teda nepochybil, a tak ohľadom správneho odmietajúceho výroku odvolacieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces a existenciu zmätočnej vady podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Na základe čoho dovolací súd dovolanie žalobkyne vo zvyšku, čo do odmietajúceho výroku odvolacieho súdu, odmietol ako neprípustné (§ 447 písm. c) CSP), pretože žalobkyňou namietaná zmätočnosť vada podľa § 420 písm. f) CSP nebola preukázaná.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.